

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Magnum Matrimonij Sacramentum Casibus Practicis
Expositum**

Reutlinger, Ignaz

Augustæ Vindelicorum, 1716

VD18 10508716

§. IV. Affinitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40059

§. IV.

AFFINITAS.

CASUS PRIMUS

Patris, & filij, ducentium Matrem, & filiam.

Mevenno viro nobili post obitum uxoris unicum restabat solatium Ermengaudus filius, spei optimæ juvenis, amplissimarum facultatum futurus aliquando hæres. Hinc peregrè morantem, ut suam viduitatem præsentia filij solaretur, revocavit in patriam, nec multò post eidem prospexit de nuptijs. In hunc finem adjecit animum in Theodoram nobilis, & opulentæ familiæ virginem, nec difficulter eandem impetravit pro filio à Melania vidua, virginis Parente. Evénit autem, dum hoc agens, ades istius sacerdotis frequentat, ut Sponsam filio quærens Melaniae filiam, ipse vicissim in maritum expeteretur à Matre; neque abnuit. Uterque igitur Sponsus, Pater, & filius, uno, eodemque die nuptias celebrarunt, ille cum Matre, iste cum filia.

Q. An ijs non obsuerit impedimentum affinitatis?

SYNOP:

SYNOPSIS.

1. Quid sit *Affinitas*, & unde oriatur?
2. Ut hæc consurgat, requiritur copula perfecta, & consummata.
3. Jure antiquo triplex erat genus *Affinitatis*, hodie attenditur sola *affinitas directa*.
4. Neque extenditur ea in Juro novo ad tot gradus, ut olim extendebatur.
5. Traditur regula pro cognoscendis, & computandis gradibus *Affinitatis*.
6. An *Affinitas Matrimonium dirimat Jure naturali*? ubi de ea, quæ orta est ex copula fornicaria, simpliciter negatur pro quoque gradu.
7. In linea quoque transversa affinitas, orta ex copula conjugali, non irritat conjugium jure nature.
8. Verum in linea recta id graves *Authores* affirmant probabiliter quoad primum gradum.
9. Sed præferenda est *Sententia negativa*.
10. Respondetur ad fundamenta *Sententiae contrariae*.
11. Datur ultimata decisio præsentis casū.

I. *Affinitas*, in qua versatur præsens casus, tam à Theologis, quam Juris utriusque peritis, communiter definiri solet *propinquitas personarum ex carnali copula proveniens*. Vocabatur autem affinitas quasi à finium propinquitate, quia unus quodammodo trahitur ad fines alterius; nam sicut agri dicuntur affines, quia finis unius est proximus fini alterius, ita consanguinei unius conjugis affines sunt ieiuni conjugi, quod duæ cognationes

G ggg 2

nes

nes diversæ per consummationem Matrimonij inter sese copulentur , & altera ad alterius fines accedat , ut explicat Jurisconsult. L. Non facile . §. 3. ff. De Gradib. & Affinit. dum enim duo , nempe vir , & mulier , se invicem carnaliter cognoscunt , fiunt veluti una caro , & sanguis unius dicitur tangere sanguinem alterius , atque ita , qui conlanguinei sunt unius , trahuntur ad fines alterius , fiuntque eidem affines. Oritur verò hæc affinitas non solum ex copula conjugali , sive concubitu legitimo , juxta illud Matth. §. erunt duo in carne una , sed etiam ex fornacario extra Matrimonium habito , vel alio illico , v. g. adulterino , ut colligitur ex verbis Apostoli I. Corinth. 6. qui adhaeret meretrici , unum corpus efficitur ; estque perinde , sive carnalis copula exerceatur cum volente , sive cum invita , metuque , aut vi coacta , vel oppressa , sive cum dormiente , aut ebria , vel insana , sive cum sciente , & advertente ; sive denique illa copula sit occulta , sive publica. c. Discretionem , De eo , qui cognov. consang. &c. Sanch. L. 7. disp. 64. n. 16. & seqq. aliquique communiter , quia per quamcunque ejusmodi copulam verè sit commixtio , & una caro , unumque principium generationis ; nec cessat ista affinitas post mortem illius , qui ejus contrahenda causa fuit , sed perseverat in consanguineis ejusdem defuncti cum altero superstite , nam

licet tunc persona deficiat , quæ fuit origo , & principium affinitatis , non deficit tamen subjectum affinitatis ortæ , & inductæ , & terminus illius , Henr. L. 12. c. 10. n. 1.

2. Ut verò contrahatur affinitas propriè dicta , & quæ inducat impedimentum , debet ea provenire ex copula perfecta , & consummata , ex qua , per se loquendo , nisi sterilitas personarum , aut aliquid simile obstat , sequi possit generatio prolis , per hanc enim duntaxat , & non per aliam , vir & mulier una caro efficiuntur , ita rursus communiter DD. Unde in primis clarum est , ex Matrimonio rato , sed nondum consummato , nullam oriri affinitatem verè , ac propriè dictam , sed impedimentum publicæ honestatis. Dicastillo disp. 7. de Matr. dub. 34. n. 358. Coninck disp. 32. dub. 4. n. 46. Neque ex copula imperfecta , aut solum inchoata , neque ex solis tactibus , quantumcunque impudicis , aut ex pollutione extra vas generationi deputatum , nec ex præpostero congressu cum fæmina ; Verbo : requiritur talis copula , in qua commisceantur vir , & fæmina , & semen illius immissum , atque receptum fuerit intra vas naturale fæminum..

Hic verò oritur novum , & non inutile dubium , an saltē omnino necessarium sit ad contrahendam affinitatem , ut in carnali congressu fæmina

mina quoque seminet, an verò sufficiat sola seminatio viri intra vas mulieris? Lis hac de re magna est inter AA. Utramque seminationem requirit Perez l. c. n. 5. Hurtad. l. c. n. 5. Diana p. 4. tr. 2. resol. 43. & p. s. n. 13. resol. 54. quia juxta Galenum, & Avicennam etiam seminatio feminæ est necessaria ad generationem, ut fusissimè probat Paulus Zacchias in *Quæst. Medicico-Legal.* l. 7. Tit. 3. q. 1. n. 16. & seqq. & l. 9. Tit. 11. neque ad aliud videtur semen muliebre à natura esse institutum; ergo necessarium quoque est ad contrahendam affinitatem, quæ oritur ex copula apta ad generationem. Atque hanc sententiam, ait Gobat n. 9. cas. 16. n. 390. posse aliquando tollere multos scrupulos in diversis casibus occurrentibus tum circa hanc ipsam materiam de affinitate, tum in explicando impedimento publicæ honestatis proveniente ex Matrimonio rato, tum in divortio Matrimonij rati faciendo ob ingressum Religionis, aut per potestatem Pontificiæ, tum in materia de petitione debiti conjugalis vetita Marito, qui cognovit consanguineam uxoris, tum denique in materia irregularitatis, ubi tractatur de bigamia, unde existimat dictus Author, sententiam hanc Confessarijs bene cognitam esse debere, & pro re rata deducendam in praxin.

Alij econtra afferunt, ad contra-

hendam affinitatem requiri, & sufficere solam viri seminationem. Ita Bonac. q. 3. de *imped.* *Marr. pu.* 12. n. 12. Basil. Pontius l. 7. c. 33. n. 2. Sanch. l. 7. disp. 64. n. 21. pluribus citatis. Sylvester V. *Matrimonium* 8. q. 15. dicto 2. Eman. Rodriq. *pu.* 1. *Summe c.* 227. n. 1. Petrus de Ledesma q. 55. de *Marr. conclus.* 2. in *solutione ad 4.* Armilla V. *Matrimonium* n. 26. Bassæus V. *Matrimonium* 7. n. 70. Tambur. l. 8 de *Marr. tr.* 1. c. 12. §. 4. n. 8 Pirhing de *Consang.* & *Affinit.* n. 22. Dicastillo disp. 7. dub. 46. n. 479. Gobat &c. eo quod ex sententia Aristotelis, & plerorumque Philosophorum, atque Theologorum semen feminineum ad generationem necessarium non sit, esto, adjuvet, quam sententiam plerique vocant communiorum, & probabiliorem; quin imd Anacletus Reiffenstuel n. 45. de *Consang.* & *Affinit.* usque adeò vult eam esse probabiliorem, ut oppositam sequi, quam tamen Sanchez quoque, et si contrariam teneat, dicit, esse probabilem, arbitretur ipse, omnino esse illicitum, eo quod agatur de valore Sacramenti Matrimonij, quod per Affinitatem dirimitur, & invalidum evadit, quando autem agitur de valore Sacramenti, nullatenus licet sequi sententiam probabilem, recta probabiliore, ut constat ex Decreto Innocentij XI. contrariam opinionem, quæ est ordine prima inter propositiones ab hoc Pontifice prohibitas,

hibitas , proscriptente & damna-
re.

Sed ego , ut verum fatear , si ab-
strahamus ab alijs , quæ mox dictu-
rus sum ex anatomicis modernis ,
eam soliditate in hac opinione non
invenio , quæ usqueadè eandem
reddat probabiliorem , ut dici debeat ,
priorem sententiam sequi nec quidem
licitum esse , præcisè ex principijs ,
quibus istius Patroni innituntur : id
enim , à quo tum Sanchez , tum alij
potissimum moti sunt , est Aristote-
lis auctoritas , dicentis , semen fa-
mineum ad generationem necessarium
non esse , quam tamen assertionem
solidis deinceps rationibus probare
non multum laborarunt ; pro altera
autem sententia memoratus Paulus
Zacchias argumenta solidissima af-
fert , quibus Peripatetica fundamen-
ta evertit , & præter Medicorum
Principes Hippocratem , & Gale-
num ultra quadraginta , plerisque
Medicos , citat , qui eandem op-
inionem tuentur , quibus in hac par-
te magis credendum est , quam
Theologis . Unde non video , cur
Anacletus Reiffenstuel suam senten-
tiā ulque adè præferat , ut alte-
ram , velut minus probabilem , atque
ideo veluti hic illicitam , reijsiat . Ef-
ficacius forsitan hanc suam opinio-
nem tueretur , si modernorum Ana-
atomicorum placitis vellet insistere ,
qui generationis ordinem multo di-
versum recentent , quam eum sibi
Veteres olim persuaserant , & de

emissione seminis in eo sensu , quo
Veteres eandem exigebant , non
multum sunt solicii : nam tradunt ,
generationes omnes , quæ in orbe
fiunt , ovis mediantibus fieri , atque
adè etiam generationem hominis ,
fæminâ totam materiam subin-
strante , nempe ovulum quoddam ex
ovario , quod deinde virile semen
fæcundet , & vivificet , id est , proxi-
disponat ad infusionem rationalis
animæ (ita enim intelligendi sunt ,
& explicandi) ne contra sanam Philo-
sophiam loquantur , & in absurdâ im-
pingant) atque ita juxta hunc mo-
dernorum discursum dici potest ,
opus non esse commixtione semi-
num , prout eandem necessariam es-
se prior sententia tradit . De hoc
videri possunt Petri Dionis *Anatomia*
corporis humani . Io. Helfrici Jungken
Fundamenta medicinae modernæ . Steph.
Blanckardus , Philipus Verheyen ,
I. Calle Medicus Londinensis , & apud
hunc Hervæus , alijque Anatomici
recentiores . Cæterum an istorum
recens inventa historia generationis
tantopere præponderare debeat , ut
propter eam recedendum sit à doctri-
na antiquiorum , quia hæc expoli-
tio nova est , & fortè in ea pluribus
non aliud magis placet , quam ipsa
novitas , id ego lectori judicandum
relinquo ; mihi satis est indicasse ,
secundam sententiam non usque adè
certam esse , ut aliqui sibi imaginan-
tur , nisi velint his Anatomicorum
recentium principijs insistere , quæ
tamen

tamen neque ipsa indubitate fidei sunt. Certè ex Anatomicis quoque recentioribus hujus ovarij non meminit, sed verum semen admittit in feminis infigailis Anatomicus Thomas Bartholinus in sua *Anatomia reformata*, nec Paulus Zacchias inter antiquos Medicos reponendus est, utpote qui *Quæstiones suas Medico-Legales* edidit anno 1651. ubi pro sua sententia, superius relata, non solum antiquos, sed ex recentioribus quoque plurimos allegat Medicos, Medicus ipse præstantissimus, & constitutioni humani corporis non ignorans.

3. Circa dictam porrò Affinitatem in pluribus discrepat ius novum à Lure antiquo; quippe antiquitus affinitatis triplex genus erat, quod Matrimonium subsequens dirimebat. Primum intercessit inter personam copulâ licitâ, vel illicitâ cognitam, ejusque consanguineos, & vicissim inter personam cognitam, & consanguineos cognoscens, uti constat ex tota Tit. de Eo, qui cognov. consang. & hæc est *Affinitas directa*. Secundum erat inter verum Affinem, & maritum, vel uxorem sui Affinis, v. g. Titius ex priore Affinitatis genere erat affinis Berthæ uxoris sui fratri; quod si defuncto fratre, Bertha iterum alicui nupsiasset, etiam cum hoc secundo viro contraxit Titius affinitatem secundi generis. Tertium deinde genus erat cum marito, vel uxore illius secundo affinitatis genere

conjuncti, ut in exemplo posito, si vir ille posterior Berthæ per hujus obitum viduus effectus, rursus aliam duxit, hæc quoque erat conjuncta Titio in tertio Affinitatis genere: atque hæc duo genera constituebant *Affinitatem quandam indirectam*, vel, ut eam appellat Laym. l. 5. tr. 10 p. 4. c. 5. n. 4. *Affinitatem per accidens*, Utriusque istius generis mentio fit in c. Porro, & c. De propinquis. 35 q. 3. omnia vero tria affinitatis genera eleganter, & dilucide exponit Glossa in c. Non debet. De Consang. & Affinit. V. In secundo, & tertio. Quamquam vero olim tam lata fuerit affinitas, tamen hoc tempore illa multò contraclior est, siquidem Innocentius III. secundum, & tertium Affinitatis genus ex toto sustulit in Concilio generali Lateranensi, allegato in cit. c. Non debet, quo circa hodie supereft sola affinitas *directa*, quæ intercedit ex una parte inter virum, & cognatos, cognatasque mulieris, cum qua ipse veram, perfectamque copulam habuit, & vicissim ex altera parte inter feminam, & cognatos, cognatasque viri, cum quo ipsa perfectam copulam habuit; non autem mutuò inter consanguineos viri, & mulieris, ut ex cit. c. constat. Affinitas quoque *indirecta* nihil omnino amplius curanda, ejusque ulla ratio habenda deinceps non est, Sanch. L. 7. disp. 67. n. 1. & 2. Gobat l. c. n. 397. Basilus Pontius, Perez &c.

4. Magis

4. Magis etiam extendebatur olim impedimentum Affinitatis, quam tempore moderno extendatur, nam jure antiquo dicta affinitas cum consanguineis alterius carnaliter commixti irritum reddidit, atque diremit Matrimonium eodem modo, ut consanguinitas cum proprijs consanguineis usque ad septimum gradum inclusivè utriusque linæ, ut constat ex c. Nullum, &c. *Æqualiter*, 35. q. 3. At Jure novo, ut denuo patet ex c. Non debet. *De Consang.* & *Affinit.* ea restricta fuit usque ad quartum gradum, & quamvis in utroque Jure, tam veteri, quam novo sermo tantummodo sit de Affinitate orta ex copula conjugali, nihilominus tamen idem intelligi debet de alia quoque Affinitate ex copula fornicaria, cum ex c. *Discretionem*. *De Eo*, qui cognovit *Consang.* palam sit, etiam ex copula fornicaria oriri Affinitatem, quæ sit impedimentum dirimens, sicut ex conjugali; unde conclusere DD Affinitatem ex copula fornicaria in ijsdem gradibus dirimere, in quibus dirimit orta ex conjugali. *Sanch. L. 7. disp. 67. n. 3.* Basilius Pontius *L. 7. c. 33. n. 4.* Perez *disp. 31. Sct. 6. n. 5.* Dicastillo &c. sed hoc solum de Jure antiquo usque ad tempora Concilij Tridentini, quod postmodum istam Affinitatem restrinxit ad secundum gradum inclusivè *Sess. 24.* de reform. *Matr. c. 4.* ubi ita habet; præserea

Sancta Synodus eisdem; & alijs gravissimis de causis adducta, impedimentum, quod propter Affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & Matrimonium postea factum dirimit, ad eos tantum, qui in primo, & secundo gradu conjunguntur, restringit, in ulterioribus vero gradibus statuit, hujusmodi Affinitatem Matrimonium postea contractum non dirimere: unde qui fornicatus est cum aliqua, potest hodie contrahere Matrimonium cum ejus consanguinea in tertio, vel quarto gradu, cum ultra secundum gradum modò post Tridentinum Concilium Affinitas ex fornicatione orta Matrimonium non tantum non dirimat, sed neque etiam impedit, ut declaravit Pius V. in constitutione, quæ incipit: *Ad Romanum Pontificem*. Illud præterea advertendum est, quod Concilium Tridentinum, quando restrinxit Affinitatem ortam ex fornicatione, nomen fornicationis acceperit generaliter pro omni concubitu non conjugali, & illico, videlicet stupro, adulterio, incestu &c. *Sanch. l. c. n. 6.* Perez, Engl. Similiter fornicationem habitam cum Affine, Affinitate orta ex fornicatione, in tertio, vel quarto gradu, non esse incestum, certum sibi videri dicit idem *Sanch. n. 8.* & *Eman. Rodriq. p. 1. summa c. 208. n. 2.*

5. Cæterum ut agnoscatur, quo gradu quisque distet ab Affine suo, tradunt Theologi, & Canonista passim

passim hanc regulam generalem : quo gradu quisque est consanguineus mariti , vel illius , qui aliam carnaliter cognovit , eodem gradu Affinis est uxor , aut persona carnaliter cognitæ , & vi- cissim , quo gradu aliquis est consanguineus uxor , aut persona carnaliter cog- nitæ , eodem est affinis mariti , vel car- naliter cognoscens . Attenditur vero in Affinitate , sicut in consanguinitate , linea tam recta , quam trans- versæ ; & quemadmodum inter con- sanguineos alij sunt ascendentæ , alij descendentes , ita & hic . In linea ascendentæ recta sunt Pater , & Mater , Avus , & Avia Mariti , vel Uxor &c. Vitricus item , & Nover- ca proprij , diciturque Pater Ma- riti , vel Uxor respectu alterius So- cer , vulgo Schwächer / Mater ve- ro Socrus Schwiger : cum igitur Pater , & Mater uxor sint hujus consanguinei in primo gradu linea rectæ , idcirco sunt in eodem gradu viro affines ; Avus vero , qui in se- cundo gradu ejusdem linea est con- sanguineus uxor , in eo gradu viro est affinis , & sic de alijs loquendo . Descendentæ sunt Gener , id est , ma- ritus filiæ meæ , Tochter- Mann / & Nurus , id est , uxor filij , Sohn- & Frau / vel Ehnur ; Privignus , & Privigna . Est privignus in pri- mo gradu affinis Vitrico , quia in primo gradu est consanguineus Ma- tris , quam Vitricus duxit uxorem ; similiter gener in primo gradu est affinis , quia filia mea , quam habet

conjugem , in primo gradu est mihi consanguinea : Progenitor , id est , ma- ritus neptis , Avo affinis est in se- cundo gradu , quia hæc in eodem gradu ipsi est consanguinea , & sic de alijs . In linea transversa , sive obli- qua constituuntur ij , qui uni suæ consanguinei in linea transversa ; enim in eodem prorsus gradu alijs affines sunt , videlicet fratres , & so- rores , consobrini &c. sic v.g. si Ti- tius cognoscat Bertham conjugem , quæ fratres habet , & sorores , quia isti sunt Berthæ consanguinei in primo gradu linea transversæ , in eodem gradu Titij affines sunt ; sic consobrini , qui consanguinei sunt in secundo gradu , in eodem gradu attingunt alterum affinitatem , atque ita de reliquis , quæ omnia facile videri poterunt in arbore consanguinitatis , quam passim ex- hibent AA. ut juxta consanguinita- tis gradus mensuretur Affinitas .

6. Nunc vero quæstio consurgit non modica , utrum Affinitas , sal- tem in aliquo certo gradu , Matri- monium dirimat Jure naturæ ? quod enim turpe sit , ac peccaminosum , & indecentiam quandam naturalem includat , absque legitima causa contrahere Matrimonium cum Af- finibus , vix erit , qui negare præ- sumat ; an vero tales nuptiae ita repugnant Juri naturali , ut eodem Jure etiam irritæ sint , in certo sal- tem gradu , non ita expeditum est , ut non difficultates plures patiatur .

H h h

De

De affinitate quidem, quæ nascitur ex copula fornicaria, pro certo habet Palao disp. 4. de sponsal. pu. 8. n. 10. cum Sanch. . 7. disp. 66. n. 3. Laym. l. 5. 17. 10. p. 4. c. 6. n. 6. & Rebello p. 2. de oblig. Iust. l. 3. q. 15. n. 9. etiam si Matrimonium reddat illicitum, in nullo tamen gradu illud irritare; hinc in honestum quidem est, atque illicitum jure naturali, nisi ex gravi causa cohonestetur, ut Matrimonium filius contrahat cum Patris concubina, ob quandam naturalem indecentiam, acturpititudinem, validum tamen est jure naturæ tale Matrimonium. Bonac. q. 3. de imped. Matr. pu. 13. n. 7. & 8. Cur autem hæc affinitas conjugia non dirimat jure naturali, ratio est, quod sit affinitas minus perfecta, nec ullo Jure probari possit, tantam illam esse, ut Matrimonio impedimentum præster, quod minus valide, & ob justam causam etiam licet contrahatur. Accedit, quod sciamus sèpè in hac affinitate Pontificem in sacra Pœnitentiaria dispensare, quod nul. latens fieret, si jure naturæ ea affinitas irritaretur. Testatur etiam Rebellus l. c. à Pio V. concessam fuisse Henrico Cardinali Lusitanæ facultatem dispensandi in affinitate cujuscunque gradus, proveniente ex fornicatione occulta: eum igitur affinitas prædens ex copula fornicaria Jure naturæ non reddat irrita Matrimonia, in-dagandum modò est, an ea saltem affinitas, quæ ex legitimo toro con-

surgit, ipso Iure naturæ Matrimonium dirimat in aliquo gradu linea vel rectæ, vel transversæ?

7. Quod ad lineam transversam attinet, communior sententia Authorum est, nunquam in ea irritari Matrimonium ipso Iure naturali; aliqui tamen pauci affirmarunt, irritum esse, quod contrahitur in primo gradu inter maritum, & uxoris defunctæ sororem, vel inter uxorem, & mariti defuncti fratrem: ita ex Antiquioribus docuerunt S. Antoninus, & Paludanus s. id ipsum deinde mordicūs propugnarunt Sectarij nostræ temporis, ut defendenter nefarium factum Henrici VIII. Anglie Regis, qui Catharinam Ferdinandi, & Elizabethæ Regum Hispaniæ filiam, uxorem defuncti Fratris sui Arthuri, obtenta Pontificis dispensatione, sibi Matrimonio junxerat, quam postea repudiavit, eaque adhuc vivente duxit Annam Bolenam, frivole obtendens, Summum Pontificem non potuisse dispensare, ut priorem conjugem diceret. Pro fundamento suæ assertionis obtendunt textum è sacrificiis Litteris Levitic. 18. ubi id claris verbis prohiberi legitur: turpitudinem uxoris fratris tui non revelabis quasi dicat Scriptura: indecens est, & repugnans naturæ, carnaliter conjungi cum uxore frattis sui propter conjunctionem, & reverentiam erga fratrem. Similiter Matth. 14. & Marci 6. Ioannes Baptista acriter reprehendit Herodem, quod uxorem fratris

fratris sui duxisset: non licet tibi habere uxorem fratris tui, & tamen Herodes, quia gentilis erat, Mosaicis legibus non adstringebatur: si igitur hoc Matrimonium ipsi erat prohibitum, & omnino irritum, ut ex Joannis Baptiste reprehensione deducitur, irritum reddebat Jure naturali, quo tenebatur etiam Herodes. Verum hæc argumenta facile dissolvuntur, nam ad primum constat contrarium ex Lib. Deuteron. c. 25. ubi uxori permittitur contrahere Matrimonium cum fratre. Viri sui, qui semen non reliquerat: quando habitaverint fratres simul, & unus ex eis absque liberis mortuus fuerit, uxor defuncti non nubet alteri, sed accipiet eam frater ejus, & suscitabit semen fratris sui: non igitur hoc repugnat Legi naturali, sed Lex illa positiva Levit. 18. tunc solùm prohibebat conjugium cum uxore defuncti fratris, quando iste prolem reliquerat, nunc autem in novo Testamento Lex illa amplius non obligat. Ad alterum argumentum, irritum utique, ac nullum fuit jure naturæ Herodis Matrimonium cum Herodiade, quia rapuit eam, & accepit in uxorem fratre suo adhuc vivente, ut tradit S. Thomas in illum locum Matthæi, Beda, & alij, nam duxit eam sub annum decimum quintum Tiberij Cæsar, tunc enim prædicare cœpit Joannes, ut patet ex c. 3. S. Lucæ: Philippus autem frater Herodis mortuus est anno vigesimo Tiberij, uti

affirmat Josephus L. 18. c. 6. atque ita vixit cum illa non in conjugio, sed in perpetuo incestu, & adulterio. Vel si dicamus cum alijs, fratrem Herodis tunc jam fuisse mortuum, dicendum nihilominus, non potuisse habere uxorem sui fratris, quia licet è gente Judaica non esset, sed ipse, & Pater ejus Idumæi, proselyti tamen erant, & ad Judaismum conversi, cujus Religionem sectabantur, ut regnum illud faciliter lucrificarent, sicut eleganter docet Nicolaus Serarius tom. I. in opere. De Herode, proinde adstringebatur Lege Mosaica, quæ conjugium cum uxore defuncti fratris solum tunc permittebat, quando is liberos non reliquisset, Philippus vero reliquit filiam Herodiadem saltatricem: ergo ex adductis textibus parum, aut nihil probatur.

Unde dicendum cum communi; Matrimonium initum cum Affinis transversæ linea naturalem quidem indecentiam aliquam continere, nisi justa causa cohonestet, & ea propter illicitum esse, non tamen dirimi, etiam in primo gradu, attendeado præcisè jus naturæ, sed solo Ecclesiastico jure irritari. ita Sanch. L. 7. disp. 66. n. II. Palao disp. 4. De Sponsalib. p. 8. n. II. Basil. Pontius L. 7. c. 34. n. 3. Tannerus tom. 4. disp. 8. q. 4. dub. 7. n. 125. ubi hanc vocat Sententiam certam. Jac. Pignatelli Consult. Can. tom. 7. consult. 22. n. 6. Præpos. in 3. p. S. Th. q. 7. de

de impedim. diriment. dub. II. n. 92. Bellarm. tom. 3. L. I. de Matr. c. 28. Laym. L. 5. tr. 10. p. 4. c. 6. n. 7. Perez, Bonac. Dicastillo, Gonzalez in c. fin. *De Divortijs* n. 8. Pirhing, Wiesnner, & innumeris alij Theol. & Canonistæ. Probatur authoritate ipsius Ecclesiae, quæ in eodem primo gradu linea transversæ sèpius dispensavit: nam ita dispensavit Alexander VI. cum Emanuele Lusitanæ Rege, ut acciperet in uxorem sororem defunctæ conjugis; Julius II. cum Henrico VIII. ut duceret viduam defuncti fratri Arthuri, quam dispensationem legitimam fuisse, in speciali Bulla postmodum pronunciavit Clemens VII. consultis, & dictum Matrimonium approbantibus ferè totius Christiani orbis Academijs. Intercessit verò hic potius publica honestas, quam affinitas, quia Arthurus obiit, priusquam Matrimonium consummaret, & Catharina in thalamum Henrici virgo translata est, ut ostendit Nicolaus Sanderus *De Origine, & progressu Schismatis Anglicani*. L. I. in Henrico ad sextam objectionem de tuli dispensatione. Similiter dispensavit Clemens VIII. cum Rege Poloniae Casimiro, ut duceret uxorem fratri sui demortui Uladislai, & novissimè nostris temporibus Innocentius XII. cum Francisco Parmensi Duce, ut acciperet in conjugem Dorotheam Sophiam, Philippi Guilielmi Electoris Palatini

filiam, fratri sui Odoardi III. rel. Etiam viduam, pluresque ejusmodi dispensationes diversis concessas, qui volet, inveniet apud Dianam p. 8. tr. 1. resol. 68. idque ulterius probatur ex c. fin. *De Divortijs*, ubi permittit Innocentius III. Livonensis, ut, quæ in infidelitate contraxerunt cum fratre Mariti defuncti, post factam conversionem in eo Matrimonio permaneant: igitur tale Matrimonium Jure naturæ subsistit, atque validum est, alioquin necessariò debuerant separari, cum Pontifex in impedimento Juris naturæ dispensare nequeat.

8. Major difficultas est de linea recta, nam multi, & graves Autores affirmant, prohiberi, atque irritum esse Matrimonium jure naturali in primo illius gradu inter privignum, & novercam, Vicarium, & privigiam, Socerum, & nurum; Socerum & generum. ita Bellarm. tom. 3. L. de Matr. c. 28. post initium, Valentia tom. 4. disp. 10. q. 9. pu. 3. Versu Tertiò controversia est. Laym. L. 5. tr. 10. p. 4. c. 5. n. 5. Tannerus tom. 4. disp. 8. q. 4. dub. 7. n. 123. Coninck disp. 32. dub. 4. n. 53. Covarruv. 4. Decretal. p. 2. c. 6. §. 10. n. 19. Pirhing n. 32. De Consang. & Affinit. Navarrus aliquaque plures. Probant hanc suam opinionem ex c. *De Propinquis*, & c. *Æqualiter* 35. q. 3, & c. 1. *De Consang. & Affinit.* ubi docetur, eodem modo abstinendum

abstinendum esse à nuptijs inter affines, & inter consanguineos : sed inter consanguineos jure naturali prohibetur, & irritatur Matrimonium in primo gradu lineæ rectæ, ut dictum est in casu 1. De Consang. n. 7. ergo similiter etiam inter Affines. Idem probatur ex S. Paulo 1. Cor. 5. ubi, dum agit de similibus personis, sic ait : *auditur inter vos fornicatio, & talis fornicatio, qualis nec inter Gentes, ita ut uxorem Patris sui aliquis habeat : si ergo Gentiles solo lumine naturæ ducti existimabant, nefas esse uxorem Patris sui ducere, id utique jure naturæ interdictum erit.* Similiter Levit. 20. annumeratur fornicatio commissa cum affine in primo gradu gravissimis criminibus Sodomie, & bestialitatis, ipsdemque poenis subiicitur, qui dormierit cum neverca sua, & revelaverit ignominiam Patris sui, morte moriantur ambo : si quis dormierit cum nuru sua, uterque moriatur, quia scelus operati sunt &c. Deuteronom. 27. pronunciantur eadem maledictiones in eum, qui dormierit cum neverca, vel socru sua, quæ dicebantur in peccata gravissima contra Legem naturæ, v. g. idolatriam, bestialitatem, homicidium proditorum, & similia : signum igitur est, talem concubitum juri naturæ gravissime repugnare. Probatur denique etiam ex ratione reverentiae, quia eadem ferè, quæ exhibenda est Parentibus, debetur reverentia istis personis, quæ nobis parentum loco sunt, quales

sunt Vitricus, Noverca, Socer, & Soer. §. Affinitatis. 6. & §. Sacrum. 7. Instit. De Nuptijs. L. Quia parentis. 16. ff. Soluto Matrim. cùm enim vir, & uxor per copulam conjugalem fiant veluti una caro, hinc Vitricus est quasi pater privignæ, & neverca est quasi mater privigni; eademque est ratio Soceri, & Soeris, respectu quorum Gener, & Nurus quasi filiorum loco censentur ; nurus enim per conjugalem copulam facta est veluti una caro cum suo viro, qui est filius: eandem igitur reverentiam debet suo Socero, quam debet ipse maritus ejusdem filius, idemque dicendum de Genero respectu Soeris, cuius per carnalem commixtionem cum filia quodammodo filius effectus est. c. Si vir. 35. q. 3. Denique nunquam auditum est in Ecclesia, quod Pontifex aliquando dispensaverit in primo Affinitatis gradu lineæ rectæ: ergo signum est, jure naturæ interdictum esse coniugium in illo gradu. Atque istam Sententiam ipsem Sanch. disp. 66. n. 6. vocat valde probabilem.

9. Probabilius vero videtur, si dicamus, ejusmodi Matrimonia affinium in primo gradu lineæ rectæ, videlicet privigni cum neverca, vitrici cum privigna, socii cum nuru, & è converso, illicita quidem esse jure naturæ, si contrahantur, non subsistente aliquâ justâ causâ, cùm Gentes quoque non omnino barbaræ, sed civiles, ac honesti.

honestæ ex dictamine, & pudore naturali semper aversatæ fuerint conjugalem congressum privigni cum noverca, & rationi valde dissolnum sit, iniri tale conjugium pro libitu privatorum, sine perculiaribus circumstantijs illud cohonestantibus ob justam aliquam, & honestam causam, Iure tamen naturæ irrita, & invalida non esse, sed solo jure positivo Ecclesiastico. Ita Perez disp. 31. de Matr. Sect. 3. n. 5. & 6. Sanch. l. 7. disp. 66. n. 7. Bonac. q. 3. de imped. Matr. pu. 12. n. 7. & seqq. Basil. Pontius l. 7. c. 34. n. 5. Fagundez tom. 2. in precepta Decal. l. 6. c. 6. n. 11. Hurtad. disp. 20. de Matr. difficult. 4. n. 13. Gonzalez ins. 1. de consang. & Affinit. n. 9. Rebellus, Præpos. Wiestner &c. Et eandem Sententiam videtur etiam tenere S. Th. 2. 2. q. 154. art. 9. ad 3. & Cajet. in sundem locum. Facit pro hac opinione authoritas Conciliorum, ac primò quidem Agathensis, quod referrur in can. De incestis. 35. q. 2. & 3. ubi conjugia inter affines primi gradū velut incestuosā quidem prohibentur, simul tamen additur, ante hanc prohibitionem contracta, non esse dissolvenda: supponit ergo manifeste Concilium, jure naturali valere. Aperiū idem habetur ex Concilio Aurelianensi III. can. 10. & extat tom. 2. Concilior. ubi decernitur, ejusmodi Matrimonia in infidelitate contracta post susceptum Baptismum non esse dissolvenda. Idem confirmant

sacræ. & profanæ historiæ, nam constat ex lib. 3 Reg c. 2. Adoniam in conjugem sibi copulari petiisse Abisag relictam Patris sui David uxorem, quam utique non postulasset; si jure naturæ fuisset irritum hoc Matrimonium: Eodem modo Seleucus Rex Stratonicem uxorem suam filio Antiocho in conjugem dedisse prohibetur à Valerio Maximo l. 5. c. 7. cujus ipsa erat noverca. Probatum verò etiam ratione, quia licet ista conjugia valde indecentia sint, atque ideo extra casum grayissime necessitatis non permittenda, ut meritò etiam in Iure ciyili prohibitum fuerit Matrimonium cum privigna, noverca, nuru, socru &c. l. 17. c. De nuptijs. l. Adoptivus. §. 4. ff. De ritu nupiarum. §. Affinitatis, & §. Socium, Instit. De nuptijs. quia tamen v. g. noverca, et si cum Patre sui privigni una caro effecta sit, non tamen habet respectu huius rationem principij, cum hic ab ea esse suum non accepit, idcirco non datur in illa ea superioritas, neque debetur ipsi eadem, ac tanta reverentia, quanta debetur consanguineis in primo gradu rectæ lineæ, cui ista conjunctio usque ad eadē aduersetur, ut jure naturali conjunctio conjugalis cum ea, alijsque ejusmodi affinibus irrita, ac nulla sit in quoconque eventu. Et sane scimus, ut advertit Perez l. 6. Summum Pontificem non raro dispensasse pro foro conscientie in dicta affinitate lineæ rectæ in primo gradu,

gradu, orta ex copula fornicaria, ut posset filius contrahere Matrimonium cum ea, quæ à Patre extra Matrimonium carnaliter cognita fuerat, & tamen hæc pari modo cum Patre una caro effecta est, in quo stat potissimum fundamentum contrariæ sententiaz, quod per hoc planè corrūt.

10. Unde ad rationes, & argumenta opposita respondeo. Quoad primum nego, esse eandem indecentiam, atque irreverentiam in conjunctione affinium primi gradus lineæ rectæ, quanta est in conjunctione cum cansanguineis ejusdem gradus, & lineæ, ob modum dictam rationem, cùm v. g. noverca, et si fuerit per copulam facta una caro cùm Patre, non tamen sit principium naturale filij, unde non tanta reverentia debetur novercae, aut vitrico, quanta à filio debetur Matris; aut Patri naturali à filia, sed solum reverentia quadam fundata in respectu externo, & politico. Canonos vero ibidem allegati aliud non probant, quam abstinendum esse eodem modo à nuptijs in gradibus prohibitis, sicut in gradibus consanguinitatis, attento iure Ecclesiastico, quod eas irritat, non autem attento iure naturali.

Ad secundum. Textus è S. Paulo allatus non probat intentum, nam ibi Apostolus loquitur de incestuoso Corinthio, qui novercam cognovit

vivente patre, & renitente, cui proinde injuriam intulit etiam in Gentibus inauditam, ut colligitur ex verbis Apostoli 2. Corinth 7. Igitur et si scripsi vobis, non propter eum, qui fecit injuriam, nec propter eum, qui passus est, sed ad manifestandam solicitudinem meam: irrogavit ergo injuriam Patri adhuc viventi, nec enim propriè intulisset ipsi injuriata, si illius demortui uxorem cognovisset, cùm per mortem vinculum Matrimoniale fuisse solutum, ac proinde nulla subfuisse causa injuriaæ.

Textus Levitici c. 20. & Deuteronomio 27. etiam plus non probat, quam commixtionem cum noverca, vitrico &c. etiam in Lege Mosaica fuisse prohibitam, & gravissimè punitam, quod ultrò concedimus, eamque reputamus inter gravissima scelera, & morte digna; imò plus dicimus, etiam lege naturali esse illicitam; negamus tamen, esse invalidum tale conjugium jure naturæ, ita ut nunquam justa, & honesta causa possit coherestari, & in his gradibus dispensari.

Ad tertium abundè responsum est in probatione nostræ sententiaz. Quod vero additur, Pontificem nunquam in istis gradibus dispensasse, non ideo factum est, quod dispensare non potuerit, sed quia dispensare noluit ob ingentem deformitatem, & quia rarissimè datur honesta causa dispensandi in dicto gradu.

II. Nunc

II. Nunc verò postquam , quæ circa affinitatem dubia esse poterant , fusè explicata sunt , non difficulter patescit , quid circa dubium præsentis casū judicandum sit : videlicet per hoc , quod Ermengaudus duxerit Theodoram , nullum penitus adfuisse impedimentum , ob quod Mevennus Pater Ermengaudi contrahere nuptias nequiverit cum Melania matre Theodoræ , atque ita Pater , & filius sponsi evadere Matris , atque filii . Ita clarissimis verbis decidit Innocentius III. in c. Quod super his . De Consang. & affinit. Super eo , quod Pater , & filius cum Matre , & filia , & duo cognati cum duabus cognatis . Avunculus , & nepos cum duabus sororibus contrahunt Matrimonia , taliter tibi daximus respondendum , quod , licet omnes consanguinei uxoris sint veri affines , inter consanguineos tamen uxor , & viri , ex eorumdem , scilicet viri , & uxor , coniugio nulla prouersus affinitas est contracta , propter quam inter eos Matrimonium de-

beat impediri . Diximus nempe supra n. 4. quamquam olim plures fuerint Affinitatis species , divisæ in directam , & indirectam , hoc tamen tempore Affinitatem indirectam nihil omnino amplius curandam esse in ulla materia , nec ejus vel in Confessione , vel in foro interno , externo . habendam esse ullam rationem ; sed potest servire pro regula universalí tritum illud , & vulgare dictum , quod ex Affinitate nulla oritur affinitas . Hinc filia uxor ex alio Matrimonio habita , aut ex fornicatione cum altero , potest nubere filio , aut fratri viri ; potest fratres mariti ducere sororem uxor , & duas sorores possunt nubere duobus fratribus ; item potest quis in uxorem accipere relictam à fratre proprie Uxor . Plura exempla videri possunt apud Sanchez L. 7. disp. 67. n. 2. Tannerum tom. 4. disp. 8. q. 4. dub. 7. n. 118. Gobat tr. g. cas. 16. n. 492^a &c.

CASUS

C A S U S S E C U N D U S

Affinitas incognita.

Olibius aliquot annis pacifice cohabitavit Isabellæ, Matrimonio suo, uti putabat, felicissimus, quod aliquot ex ea liberos genuisset: angit econtra istud conjugium vehementer Adenulphum fratrem Olibij, cum sciat impedimentum dirimens intercedere, fratri quidem suo ignotum, & ab Isabella non apprehensum; nam ipse multò ante, quam inter se isti contraherent, carnaliter peccavit cum eadem Isabella, unde sollicitus interrogat Confessarium, an teneatur impedimentum hoc manifestare, ut putatitij isti conjuges a se invicem separantur, aut obtentâ Pontificiâ dispensatione de novo contrahant?

Q. An ad hoc obligandus sit Adenulphus a Confessario?

S Y N O P S I S.

- I. *Affinitas oritur solum ex copula perfecta, quapropter in hoc casu consideranda est tum etas personarum, tum actus ad invicem exercuti*

III

2. *Sup-*

2. Suppositâ completâ copulâ videri potest, manifestari debere ortum inde impedimentum.
3. Sed eligitur Sententia negativa, & rationes oppositae dissolvuntur.
4. Confirmatur casu rarissimo; huic nostro non multum absimili,
5. Respondetur ad aliud quoddam dubium,

I.

Oquimur h̄c de causa facta, qui occurrere s̄p̄ius potest, ad cuius solutionem revocanda sunt in memoria, quæ diximus in casu præcedente n. 2, non ex quacunque commissione carnali oriri impedimentum Affinitatis dirimens Matrimonium, sed ex sola, & unicâ illâ copulâ, quæ apta est generationi, uti cum Sanch. L. 7. de Matr. disp. 64. n. 8. & seqq. Palao disp. 4. de Sponsal. pu. 8. n. 2. Coninck disp. 22. n. 46. Basil. Pontio L. 7. t. 33. n. 2. Perez, Laym. Tamb. Gobat, & alijs docet communis, solo ferè Medina excepto apud Sanch, quia tota ratio, ob quam ex copula oritur Affinitas, est, quod per eam vir, & fæmina una caro efficiantur, ac proinde consanguinei unius fiant affines alterius, ut patet ex c. Fraternitatis 35. q. 10: at non efficiuntur una caro, nisi per copulam perfe-

ctam, atque sufficientem ad prolis generationem, ut iterum manifestum est ex c. Extraordinaria. 35. q. 3. ubi Urbanus II. ait, pollutionem non impedit Matrimonium cum consanguineis mulieris pollutæ, nisi in naturalibus admissa sit; ergo ad contrahendam Affinitatem vera, & perfecta copula carnalis requiritur, quæ apta sit generationi.

Unde 1. sat certum est, quod, si Adenulphus rem habuit cum Isabella etiamnum puer duodecim, aut tredecim annorum, cum dicat, se multò ante initum hoc Matrimonium cum eadem peccasse, quod jam duravit per plures annos, sive ea æqualis, sive majoris ætatis fuerit, sat, inquam, certum est, nullam inde affinitatem emersisse inter Isabellam, & Olibium; hæc enim ex sola copula perfecta oritur; pueri autem in ea ætate non solent semen emittere; ergo nec copulam perfectam habere, ut notat Gobat. 2. Pariter certum est, etiam si adeptâ jam ple-

na

na pubertate, in statu ad generandum habili cum ea exercuerit actus quantumcunque turpissimos, imo etiam copulam Sodomiticam, neque inde affinitatem aliquam ortam esse, unde solitus esse debeat de nullitate istius Matrimonij, aut manifestando impedimento, quia affinitatem, quae possit esse impedimentum dirimens, inducit sola perfecta copula, & quidem, si licita est, sive in toro legitimo exerceita, usque ad quartum gradum inclusivè, illicita vero usque ad secundum ex jure novo Tridentini *Sess. 24. c. 4. de reform. Matr.*

2. Ponamus autem, Adenulphum veram exercuisse copulam cum Isabella, unde frater ipsius Affinitatem contraxerit, ita ut inter ipsum, & Isabellam stare Matrimonium nequeat, tenebiturne Adenulphus manifestare hoc casu istud impedimentum, ut conjuges, qui revera tales non sunt, a se invicem separantur, vel obtentâ impedimenti dispensatione, de novo interserant?

Quod teneatur, videtur inde posse suaderi, quia quisque, quantum commode potest, tenetur impedire peccatum proximi, continuam scilicet fornicationem; tum quia tenetur quilibet obediens Superiori justè præcipienti: atqui Ecclesia præcipit, ut, qui norunt, adesse impedimentum, id aperiant,

I i i 2

gum

& quidem sub mortali, uti cum alijs ostendit Sanch. *L. 2. de Matr. disp. 13. n. 2.* eapropter enim institutæ sunt Denunciationes: ergo tenebitur Adenulphus hoc aperire.

3. His tamen non obstantibus, dico: et si Adenulphus, priusquam contraheretur hoc Matrimonium, omni meliore modo impedire illud debuerit, saltem nisi ex detectione occulti impedimenti timeri poterat valde magnum scandalum, uti advertit idem Sanch. *disp. cit. n. 4.* in casu tamen nostro, postquam hoc Matrimonium jam est contractum, & aliquot annis pacifice cohabitauit, ad manifestationem impedimenti obligandus non est, sed potius hoc ipsi dissuadendum. Ratio est, quia si esset manifestandum, fieri istud deberet vel ratione conjugum, vel ratione liberorum, vel ratione præcepti Ecclesiastici, ut insinuant argumenta contraria. Non ratione conjugum, aut liberorum, quia nec his, nec illis obest hoc Matrimonium; illi enim optima fide contraxerunt, impedimenti ignari, ipsumque impedimentum ita occultum est, ut prudenter putetur, nunquam revelandum; nec est periculum ullum peccati ob ipsam hanc bonam fidem, qua utrinque contractum est, & licet filij reipsa nati sint ex Matrimonio nullo, tamen ubique habebuntur pro legitimis, utpote suscepiti bona conjugum

gum fide , & ex Matrimonio in facie Ecclesiae contracto : ergo nec ratione Parentum , nec liberorum necesse est manifestare impedimentum.¹

Demus autem , manifestari ab Adenulpho dictum impedimentum , fidemne habebit Olibius fratri hoc afferenti ? sanè docet Navarrus in *Manuali c. 22. n. 82.* quòd conjux non teneatur credere uni testi , quamvis jurato , & amico , dicenti , subesse impedimentum Matrimonij dirimens , nisi id demonstret ; quomodo autem hoc demonstrabit Adenulphus ? an propriam suam turpitudinem revelando ? Quid si autem tunc ipsi obijciatur notum axioma Juridicum ad L. Transactione. 2. C. de Transact. eum , qui turpitudinem suam allegat , audiendum non esse , saltem nisi alleget excipiendo , quod hic non fieret . Quid si insuper neget Isabella , rem sibi cum ipso fuisse ? nunquid is juramento firmabit ? at metuo , ne etiam sic pro suspecto habeatur ; quòd Matrimonium non tunc accusaverit , & indicaverit impedimentum , quando sunt factæ denunciations , quas minimè ignoravit Adenulphus : repellit igitur poterit *juxta c. Cùm in tua. Qui Matr. accus. possint &c.* saltem nisi juramento ostendat , non ex malitia se tacuisse tanto tempore . Profectò etiam ad accusandum admissus vix aliquid evinceret , et si centies juret , impedimentum intercedere , si turpe factum

Isabella pertinaciter pergit negare ; nam juramentum , quod ipse præstabit , suppletorium est , proinde necessariò vestitum esse debet semiplena probatione , quam vix afferre poterit , iterum negante Isabellā ,

Dicam ulteriùs : quòd si hæc etiam fateatur , quodnam erit emolumen- tum ex ista impedimenti detectio- ne ? Orietur summum periculum , ne ex hac manifestatione eveniant gravissima dissidia , rixæ , inimici- tiæ &c. non tantum inter conjuges , sed forte inter integras familias , innumeraque incommoda , forsitan eruptura in cædes .

Denique etiam ultimum argumen- tum nihil probat , quòd nempe te- neatur obedire Ecclesiae præcipienti , ut is , qui novit impedimentum , id manifestet ; nam Sanch. l. c. & alij AA. dum obligant sub mortali ad manifestandum impedimentum , lo- quuntur de Matrimonio impediendō , ne contrahatur , non verò , ut bona fide contractum dissolvatur . Ut Matrimonium contrahendum impediatur , sufficit , unum de im- pedimento testari , saltem ad hoc , ut Ordinario via aperiatur ad inqui- rendum ; ut verò contractum Ma- trimonium dissolvatur , unius testi- monium nequaquam est sufficiens , ut clare patet ex c. Super eo . De Te- stib. ubi in fine ita legitur : si verò Ma- trimonium est firmatum , non debet sine plurimum juramento dissolvi .

4. Concl

4. Confirmo hactenus dicta decisione Pauli Comitoli, quam dedit ipse in casu non multum absimili, imò longè difficultiore, & intricatiore, & quo abstrusiorem de hac materia vix legere est in ullo Authore: ita ab ipso proponitur in *Responsis Moral. L. 1. q. 112.* Nobilis fæmina à filio rata ancillæ suæ cubile noctu iniri, clām in eo se cubili collocat, ancillā pulsā. Filius de Matre nihil suspicans, ad famulæ lectum statā horā accedit, Matrem pro serva comprimit; grāvida Mater compressu illo efficitur, Interea filius domo in longinquas terras divertit, illicque negotiandi causā plū decem annos commoratur. Dum abest filius, filiam parit Mater, eamque domi alit, ac curat sedulō: domum revertitur filius; in ea puellam offendit pulchellam, & jam nubilem: eam adamare incipit; è Matre sciscitari, quānam ea, & unde sit? Mater miserrima conditione infantem, ac pietatis ergo illius secutam suscepisse. Filius cùm puellæ amore quotidie magis inflammaretur Matri denunciat, velle se sibi virginem in Matrimonium collocari. Per negat Mater, quòd nuptiarum coniunctio totam familiam dedecoret, cùm virgo nullis opibus, nulla nobilitate esset; quæ omnia cùm frustra filio obtruderentur, ducit illam uxorem, Ecclesiæ ceremonijs ritè servatis, nubitque filia, ac soror suo fratri, veroque, ac naturali Patri. Multos annos, suscepitis liberis, amicissi-

mè, ac conjunctissimè vivunt; Mater interea incesti conjugij conscia, cùm diutiū conscientiæ aculeum ferre non posset, suo prodendo crimen Matrimonij accusationem meditatur, neque enim sine suæ salutis aternæ exitio nuptias illas dissimulari posse credebat.

Super hoc casu non ficto, sed factō, literis ad se Venetias missis, consultus est Comitus, ut ferret sententiam, possētne de Consanguinitate inter virum, & uxorem silere Mater, quin Matrimonium in facie Ecclesiæ contractum accusaret, respondit ipse affirmativè, ut nihil moliretur contra hoc Matrimonium; et quod neque conjugibus, nec proli quidquam noceret: Non conjugibus; quia fide optima copulati erant, & justa facti ignorantia laborabant. Non proli, quia ob eandem fidem legitima ab Ecclesia censebatur. Præterea quia cuncti Matris conatus futuri esent inanes ad Matrimonij firmitatem labefactandam, cùm enim Ecclesia sine certis probationibus publica, & solemnī ritu inita coniugia non dissolvat, istud non disrempturam, cui ab accusatrice Mater nihil posset opponi, præterquam quod ipsa Mater de suo scelere confessa, tanquam imprudentissima, & ignominia fodiibus contaminatissima ab Iudice Ecclesiastico explodetur: denique monuit, imprudentiā Matris conjugum bona fide violatā, non nisi maxima incommoda expetanda.

stanta fore, istique Sententiae, ait Comitus, viros in hoc doctrinæ genere pereruditos subscripsisse; interea re ipsa evenisse omnia, quæ ipse prædixerat, postquam inani mulieris religione, & precibus per terrefactus Parochus factum ad Judicem Ecclesiasticum hortante muliere detulit. Si ergo in hoc casu filere potuit, & debuit Mater, cum tamen ageretur de connubio inter duas personas, quarum altera erat pater, & frater, altera soror, & filia, nulla non modò necessitas, sed nec consultum quidem est, ut Adenulphus quidquam moveat ad dissolvendum conjugium inter Olivium, & Isabellam Affines.

5. Vixum tamen aliquibus est, facturum melius, si quis accepta occasione alterutrum ex his conjugibus suum impedimentum edoceret, & ad petendam in occulto Pontificiam dispensationem hortaretur, aut illius loco eandem ipse à Pontifice peteret, ut ea impetrata invalidum hactenus Matrimonium revalidari queat: Cui consilio me non oppono. si hoc cum fructu fieri, & sine magna difficultate, & incommodis possit; quamquam si loquamur de casu P. Comitioli, frustaneum futurum sit, Româ dispensationem petere circa impedimentum indispensabile, quale est consanguinitas in primo gradu linea recta inter Patrem, & filiam, in quo nec Pontifex potest dispensare,

ut dictum est in impedimento Consanguinitatis: hac viâ igitur omisla, melius consuletur istis coniugibus, si, quando id quidem fieri sine alio graviore incommodo potest, & absque periculo alterius magni damni, iisdem persuadeatur, quod consultus de simili Matrimonio per ignorantiam contracto inter virum quempiam, & filiam ejusdem illegitimam consuluit Ludov. Nogueira in Questionib. Singular. disp. 1. De Sacramentis. q. 49. §. 1. n. 2. ut occurratur putatio huic conjugio, quod est contractum in facie Ecclesiae cum impedimento occulto, separando esse quoad torum, non tamen quoad cohabitationem, secretum inter se observantes, in exteriori vero multa sibi conjugatorum obsequia præstantes, ne scandala exoriantur, sicque invicem vivant ut Pater, & filia, qui nequeunt simul vivere ut conjuges juxta c. Consultationi, & i. Laudabilem. De Frigid. & Malef. idem ergo consuli hic quoque poterit, ut vel petatur dispensatio, vel sibi cohabitent tanquam frater, & soror, separati à toro, quando hoc fieri sine alio gravi incommodo potest; Si vero timeatur, ne magnæ difficultates, rixæ, scandala, aliae incommoda exoritura sint, & plus creditur obfutura, quam profutura manifestatio, quia vel conjugem putatitiam non facile derelinquet maritus, etiam cognito impedimento,

to,

to, vel alia gravissimæ turbæ consequentur, quod ex circumstantijs colligi debet, tunc enimvero prudenter agit, qui tales conjuges relinquent in bona fide, etiamsi ut in casu præsente, facile ceteroquin dispensatio impetrari posset, quia etiam habitâ dispensatione adhuc necesse erit, habere novum consensum; fortassis autem erit perquam difficile, ut iste obtineatur, nam ipsa illius petitio mouere poterit alteri conjugi mille suspicione de nullitate Matrimonij, ut hanc velit sibi apertius prodi; quid autem, si prodi nequeat sine gravi infamia, & inde consecuturo odio, rixis continuis, & forsitan ipsa occisione vel putatæ conjugis, vel ejus, cum quo ipsa

ante contractas nuptias carnaliter congressa est? aut si haec non eveniant, quid si pars innocens, vide licet alter conjux, ex petitione novi consensus nullitatem Matrimonij subolfaciens, de novo consentire nolit, qua scandalum, quæ mala hinc eventura sunt? haec ergo, similesve difficultates, quales in casu nostro non paucæ videntur adesse, sufficiunt ad hoc, ut re totâ dissimulatâ permittantur conjuges in sua bona fide, quod non obscurè insinuat Sporer *Theol. Sacramental.* p. 4. c. 7. §. 3. n. n. 444, & §. 6. agens de renovatione consensus, juxta quem, si causus similis tibi obtigerit, attentis circumstantijs, decide,

§. V.